

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 6.9.2000
KOM (2000) 551 endelig
BIND 1.

FÆLLES RAPPORT OM BESKÆFTIGELSEN 2000

DEL I: DEN EUROPÆISKE UNION

DEL II: MEDLEMSSTATERNE

(fremlagt af Kommissionen)

RESUMÉ

Denne rapport er den tredje, som er udarbejdet i overensstemmelse med Amsterdam-traktatens artikel 128. Den indeholder en sammenlignende analyse af, hvordan medlemsstaterne har gennemført de politiske beskæftigelsesretningslinjer for 1999, og hvordan de har omsat de reviderede retningslinjer for 2000 i deres nationale handlingsplaner for beskæftigelsen. Den omfatter ligeledes en overordnet analyse på tværs af de fire søjler i den europæiske beskæftigelsesstrategi (del I) og en detaljeret analyse af medlemsstaternes politikker (del II) med særlig vægt på, hvordan Rådets henstillinger fra den 14. februar er blevet gennemført.

1. Den politiske sammenhæng: Den europæiske beskæftigelsessituation

Beskæftigelsessituationen i EU er gradvist blevet bedre i de seneste par år, hvilket skyldes det positive økonomiske klima og fremskridtene i forbindelse med reformerne af arbejdsmarkederne. De langvarige problemer som høj arbejdsløshed og lav beskæftigelsesfrekvens er blevet mindre, mens der er dukket nye udfordringer op som f.eks. mangel på arbejdskraft og manglende overensstemmelse mellem arbejdstagernes kvalifikationer og de kvalifikationer, der efterspørges på arbejdsmarkedet. Nedenstående beskrivelse af de vigtigste udviklingstendenser viser, hvordan beskæftigelsessituationen gradvist er blevet bedre:

- Der er skabt 4 millioner nye job siden 1997, især i servicesektoren. Stigningen har været mest markant for højt kvalificerede ledere og teknikere samt i de liberale erhverv, men den er også kommet service- og salgsmedarbejdere til gode. For første gang siden 1990 oversteg antallet af nye fuldtidsjob antallet af deltidsjob. Antallet af både deltidsjob og midlertidige job steg dog også i 1999, og de udgør nu næsten 30% af det samlede antal job i EU.
- Beskæftigelsesfrekvensen i EU steg fra 61,3% i 1998 til 62,2%, men stigningen i fuldtidsækvivalenter var mindre udtalt. Det er især kvinder, som har nydt godt af beskæftigelsesvæksten, selv om deres beskæftigelsesfrekvens på 52,5% viser, at der stadig er en forskel på mænds og kvinders beskæftigelsesfrekvens på 18,5%.
- Arbejdsløsheden er faldet med 4 mio. siden 1994 til et gennemsnit på 9,2% i 1999. Også langtidsledigheden begyndte at gå i den rigtige retning efter 1997, men er stadig et problem for 4,2% af arbejdsstyrken.
- Ungdomsledigheden, der udgør 8,5% af alle i aldersgruppen 15-24 år, er nu den laveste i de sidste ti år. Ældre arbejdstageres - over 55 år - deltagelse på arbejdsmarkedet udgør nu 37%, hvilket er særdeles lavt i lyset af den voksende mangel på arbejdskraft i visse medlemsstater.
- De fleste medlemsstater har nydt godt af de forbedrede økonomiske vilkår i 1999 med deraf følgende nedgang i arbejdsløsheden. Nogle medlemsstater overskrider allerede nu de benchmarks for EU for 2010, som blev fastsat på topmødet i Lissabon, enten for den generelle beskæftigelse (Danmark, Sverige, Nederlandene og Det Forenede Kongerige) eller kvinders beskæftigelsesfrekvens (Danmark, Sverige, Finland, Nederlandene og Det Forenede Kongerige).

2. Evaluering af medlemsstaternes beskæftigelsespolitik i 1999

Strukturreformerne på arbejdsmarkedet skrider fremad i et klima med stigende optimisme:

- Det står nu klart, at medlemsstaternes reformer af deres arbejdsmarkeder sker i et meget gunstigere makroøkonomisk klima end i 1997, da Luxembourg-processen blev iværksat. Dette burde tilskynde til en yderligere styrkelse af den politiske indsats.
- Opsvinget i beskæftigelsen viser, at der er skabt en god, selvforstærkende udvikling, hvor stabilitetsorienterede politikker på den ene side og igangværende strukturreformer af medlemsstaternes arbejdsmarkeder på den anden medfører et fald i arbejdsløsheden og den sociale udstødelse og skaber flere arbejdspladser.
- Det bør dog også erkendes, at bestanddelene i det overordnede politiske mix har forskellige tidshorisonter. Renten kan ændres fra dag til anden, men følgerne af investeringerne i menneskelige ressourcer og institutionelle reformer af arbejdsmarkederne forudsætter en konstant indsats, og resultaterne kan først ses efter et vist tidsrum.
- Den europæiske beskæftigelsesstrategis overordnede indvirkning på beskæftigelsessituationen er stadig vanskelig at kortlægge. De nyeste tal er fra 1999, det år, hvor medlemsstaterne begyndte at gennemføre de politiske reformer under de nationale handlingsplaner. For visse grupper og sektorer kan man dog konstatere, at nogle af de nye politikker har haft en positiv indvirkning.
- De 52 henstillinger udstedt af Rådet til medlemsstaterne for 2000 har haft stor værdi, fordi de har bidraget til at fokusere medlemsstaternes indsats i forbindelse med de vigtigste udfordringer. De fleste medlemsstater har reageret på henstillingerne, men der er dog stadig brug for en indsats på nogle områder. Da nogle af disse aktioner først vil få de ønskede virkninger efter en vis tid, er det stadig for tidligt at vurdere, om de har været tilstrækkelige til at afføde en varig forbedring af situationen.
- Der er klart tale om en indlæringsproces, når medlemsstaterne skal udarbejde og fremlægge deres politikker. Gennemførelsesrapporterne bliver mere fokuserede, idet nogle medlemsstater stadig lægger for stor vægt på de enkelte initiativer i stedet for at anlægge et helhedssyn på kombinationen af politiske tiltag, der gensidigt støtter hinanden.
- Fastlæggelsen af målelige målsætninger og delmål bør styrkes. Under de retningslinjer, der har fælles mål, er det politiske fremskridt mere synligt, og det er muligt at foretage en objektiv vurdering af indvirkningen på grundlag af fælles indikatorer, som støtter den videre politiske udvikling.
- Under mange retningslinjer, hvor der ikke er sådanne målelige målsætninger, eller hvor den enkelte medlemsstat er ansvarlig for fastlæggelsen af mål, sker fremskridtet til gengæld kun langsomt, og det er derfor vanskeligt at måle både indsats og indvirkning ud fra oplysninger, der fokuserer på et sporadisk sæt af usammenhængende foranstaltninger.

Den omfattende, men uensartede gennemførelse af de fire søjler forudsætter større opmærksomhed på det foreliggende policy-mix.

Selvom der allerede er opnået gode resultater, er gennemførelsen af de fire søjler uensartet, i hvert tilfælde at dømme fra medlemsstaternes rapporter. Dette gælder navnlig for søjlen

vedrørende tilpasningsevne og - i mindre grad - søjlen vedrørende iværksætterkultur. Medlemsstaterne har således endnu ikke udviklet et færdigt policy-mix. Nedenfor beskrives den vigtigste udvikling under de fire søjler.

Beskæftigelsesegnhed - søjle I

- Der er gjort tydelige fremskridt med gennemførelsen af forebyggende, aktive politikker. De fleste lande kan nu opfylde målene for retningslinje 1 og 2 inden 2002. Belgien, Grækenland og Italien skal dog stadig gøre en stor indsats for at opfylde disse mål. Med hensyn til retningslinje 3 overholder 12 medlemsstater allerede nu målet, nemlig at 20% af alle arbejdsløse skal deltage i aktive foranstaltninger.
- Revisionen af skatte- og understøttelsessystemerne bør helt klart følges op (undtagen i Danmark, Det Forenede Kongerige og Nederlandene), hvilket er foruroligende i lyset af den store del af befolkningen i flere medlemsstater, som modtager langvarig understøttelse, især i medlemsstater, hvor der er ved at opstå mangel på arbejdskraft.
- Alle medlemsstaterne lægger mere og mere vægt på livslang uddannelse, selvom der generelt mangler overordnede rammer, og kun de færreste medlemsstater rapporterer om nationale mål, som de er forpligtet til at fastsætte.
- Sammenholdt med 1998 lægger alle medlemsstater mere vægt på at skaffe bedre muligheder for ugunstigt stillede arbejdsløse, så de atter kan komme ud på arbejdsmarkedet. I mange medlemsstater har der været et tydeligt skift væk fra individuelle programmer til en mere generel indsats for handicappede. Det er dog fortsat vanskeligt at lave en sammenlignende analyse på grund af mangel på basisoplysninger og forskellige definitioner, især for etniske mindretal.

Iværksætterkultur - søjle II

- For så vidt angår søjlen vedrørende iværksætterkultur, skal der stadig gøres en stor indsats for at komme væk fra udelukkende at satse på enkeltstående initiativer og få etableret nogle generelle politiske rammer, så det bliver muligt at skabe et miljø for iværksætterkultur i Europa.
- Servicesektoren tegnede sig for næsten hele beskæftigelsestilvæksten i 1999, men det er uvist, hvor meget dette skyldes beskæftigelses- eller ledsagepolitikker (de fleste medlemsstater er i færd med at liberalisere tidligere offentlige serviceydelser). Udviklingen af den sociale økonomi, som dækker varer og tjenesteydelser, der leveres af en lang række oftest non profit-enheder, er stadig skuffende.
- Trods de mange foranstaltninger, der er bebudet i de nationale handlingsplaner, er der kun langsomt gjort fremskridt med at få nedbragt skattebyrden på arbejdskraft, og i nogle medlemsstater er den gennemsnitlige beskatning af arbejdskraften endnu ikke faldet.

Tilpasningsevne - søjle III

- Under søjlen vedrørende tilpasningsevne har arbejdsmarkedets parter sammen med regeringerne hovedansvaret for at opfylde retningslinjerne. I de fleste medlemsstater har man udviklet partnerskaber, ofte med tre deltagere, som skal arbejde med forhold relateret til tilpasningsevne, bl.a. livslang uddannelse. Der er dog ikke mange tegn på fremskridt

med hensyn til modernisering af arbejdets tilrettelæggelse. Der har så godt som udelukkende været fokuseret på arbejdstidsrelaterede emner i stedet for en mere omfattende reform af arbejdslivet.

- Der er kun gjort begrænsede fremskridt med hensyn til at inddrage mere fleksible kontraktformer i medlemsstaternes arbejdsmarkedslovgivning.

Lige muligheder - søjle IV

- Medlemsstaternes resultater med hensyn til at inddrage kønsaspektet i de fire søjler er bedre. Mange medlemsstater har også rapporteret om specifikke foranstaltninger, som er rettet mod arbejdsløse kvinder, det kønsopdelte arbejdsmarked og lønforskelle. Der er dog stadig lang vej igen, før kønsaspektet er integreret i alle politiske aktioner.
- Der er store forskelle i de politiske foranstaltninger, som medlemsstaterne har truffet for at forene arbejde og familieliv. Et positivt element er den stigende tendens til at sætte mål for børnepasningsfaciliteter som anbefalet i konklusionerne fra topmødet i Lissabon.

De offentlige arbejdsanvisningers rolle

I forbindelse med reformen af arbejdsmarkedsinstitutionerne er det den almindelige opfattelse, at de offentlige arbejdsformidlinger er en central institution for gennemførelsen af beskæftigelsesretningslinjerne, især retningslinje 1, 2 og 3. I mange medlemsstater sker der en udvikling og/eller modernisering af arbejdsformidlingerne, men dette arbejde skal fremskyndes, hvis de skal have den styrke og de værktøjer, der er nødvendige for at opfylde kravene til en effektiv gennemførelse af strategien.

Gennemførelse af den europæiske beskæftigelsesstrategi på lokalt plan

Medlemsstaterne erkender betydningen af en indsats på lokalt plan for, at den europæiske beskæftigelsesstrategi kan gennemføres med held. Også her skal der dog gøres meget for at skabe et positivt miljø, oprette partnerskaber blandt lokale aktører og udvikle omfattende, lokale beskæftigelsesstrategier for at sikre bedre og flere job.

Strukturfondenes rolle

Den Europæiske Socialfond (ESF) har i de nye programforslag fået en central rolle som instrument, der skal understøtte den europæiske beskæftigelsesstrategi i overensstemmelse med forordningen til ESF's oprettelse. Det fremgår også af de nationale handlingsplaner. Fokus ligger på den forebyggende strategi under navnlig søjlen vedrørende beskæftigelsessevne. Lige muligheder indtager dog også en central plads i programmerne. I lande med mindre programmer er bestræbelserne mere centreret omkring særligt innovative aspekter af politikkerne vedrørende arbejdsmarked og menneskelige ressourcer. Kravene til livslang uddannelse og informationssamfundet anerkendes i mange programmer på linje med de øvrige prioriteringer, der blev fastlagt på Det Europæiske Råds møde i Lissabon.

Strukturfondenes rolle - ud over ESF's - som støtte for den europæiske beskæftigelsesstrategi er ikke tilstrækkeligt beskrevet, og kun få lande henviser til dem. De, der på nationalt plan er ansvarlige for forvaltningen af fondene, bør inddrages meget tidligt i gennemførelsen af de nationale handlingsplaner for beskæftigelse. Udfordringen er også at omsætte de overordnede programmeringsdokumenter til operationelle programmer i overensstemmelse med prioriteringerne i de nationale handlingsplaner.

3. Institutionelle og politiske emner

Som det fremgår af *midtvejsevalueringen af Luxembourg-processen*, har en række institutionelle og politiske faktorer også betydning for en vellykket gennemførelse af den europæiske beskæftigelsesstrategi og vil i sig selv bidrage til at nå de målsætninger, som findes i beskæftigelsesretningslinjerne. Det drejer sig bl.a. om følgende:

- Indførelse af nye strukturer og institutioner til beslutningstagning og evaluering af beskæftigelsespolitikkerne, som har sat beskæftigelsen i centrum for de europæiske og nationale politikker og forbedret synergien og koordineringen mellem de forskellige politiske områder.
- Øget inddragelse af de forskellige aktører i processen.
- Regeringernes og alle andre aktørers klare tilsagn om, at de hver især på deres område vil bidrage til beskæftigelsesstrategien.
- Øget gennemsigtighed i fastlæggelsen af målene og udveksling af bedste praksis, som i sig selv er et led i opbygningen af tillid til den økonomiske politik. Der lægges stadig vægt på den såkaldte åbne koordinationsmetoden, som blev skabt med Luxembourg-processen og godkendt af Det Europæiske Råd i Lissabon.

Denne rapports analyse understreger de henstillinger til medlemsstaterne, som Kommissionen i år vil stille forslag om for anden gang efter den nye traktats ikrafttrædelse den 1. maj 1999. Kommissionen har været bevidst om nødvendigheden af at sikre sammenhæng mellem disse henstillinger og henstillingerne i de overordnede økonomiske retningslinjer, der er udarbejdet i henhold til traktatens artikel 99, stk. 2. Desuden skal medlemsstaterne ifølge traktatens artikel 126 gennemføre deres beskæftigelsespolitik på en måde, der stemmer overens med de overordnede økonomiske retningslinjer.

I 2000 og 2001 vil medlemsstaternes reformer af arbejdsmarkedet ikke alene blive gennemført i et gunstigt økonomisk klima, men også inden for de nye politiske rammer, der blev skabt med konklusionerne fra det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd i Lissabon i marts 2000. På dette møde vedtog Det Europæiske Råd et nyt paradigme baseret på en styrket indsats for at sikre fuld beskæftigelse gennem fremme af viden, innovation og social samhørighed. Livslang uddannelse, social integration og lige adgang for alle til arbejdsmarkedet står højt på dagsordenen i europæisk politik, så der kan skabes den mest konkurrencedygtige og dynamiske økonomi inden dette tiårs udgang. Der skal derfor tages hensyn til disse målsætninger i den fremtidige udvikling af de overordnede økonomiske retningslinjer og henstillinger til hver enkelt medlemsstat, således at Luxembourg-processen kan yde et betydeligt bidrag til at få opfyldt Lissabon-målsætningerne.

INDHOLDSFORTEGNELSE

DEL I DEN EUROPÆISKE UNION	10
1. Indledning	11
2. Beskæftigelsessituationen	14
2.1. Makroøkonomi og beskæftigelse i EU.....	14
2.2. Oversigt over medlemsstaternes beskæftigelsesresultater	17
3. Evaluering af de nationale handlingsplaner	22
3.1. Søjle I: Beskæftigelsesegnethed	22
3.1.1. Oversigt over den politiske udvikling.....	22
3.1.2. Forebyggelse og aktivering - opfyldelse af de fælles mål	23
3.1.3. Reformen af skatte- og understøttelsessystemer (retningslinje 4)	32
3.1.4. Almen og faglig uddannelse (retningslinje 5-8).....	34
3.1.5. Integration af ugunstigt stillede grupper på arbejdsmarkedet (retningslinje 9).....	42
3.2. Søjle II: Iværksætterkultur	44
3.2.1. Oversigt over den politiske udvikling.....	44
3.2.2. Forenkling af erhvervmiljøet (retningslinje 10 og 11)	45
3.2.3. Jobskabelse i servicesektoren og den tredje sektor (retningslinje 12-13)	50
3.2.4. Beskæftigelse og beskatning (retningslinje 14)	52
3.3. Søjle III: Tilpasningsevne.....	55
3.3.1. Oversigt over politisk udvikling	55

3.3.2.	Modernisering af arbejdets tilrettelæggelse, tilpasningsevne i virksomheder og faglig uddannelse i selskaber	57
3.3.3.	Vedtagelse af arbejdsmarkedslovgivning.....	60
3.4.	Søjle IV: Lige muligheder.....	64
3.4.1.	Oversigt over politisk udvikling	64
3.4.2.	Mindre forskel mellem mænds og kvinders beskæftigelsesfrekvens.....	65
3.4.3.	Familievenlige politikker	68
4.	Horisontale aspekter af gennemførelsen af de nationale handlingsplaner	71
4.1.	Mod et samfund baseret på viden og information	71
4.2.	Strukturfondenes rolle.....	72
4.3.	Arbejdsmarkedets parterers rolle	73
4.4.	De lokale og regionale myndigheders rolle	75
4.5.	Ligestillingsaspektet i de nationale handlingsplaner	76
5.	Midtvejsevaluering af Luxembourg-processen.....	78
DEL II MEDLEMSSTATERNE		84
BELGIEN.....		85
DANMARK.....		92
TYSKLAND.....		98
GRÆKENLAND.....		105
SPANIEN.....		112
FRANKRIG		119

IRLAND	125
ITALIEN	132
LUXEMBOURG	139
NEDERLANDENE	145
ØSTRIG	152
PORTUGAL	159
FINLAND	165
SVERIGE	172
DET FORENEDE KONGERIGE	178

FÆLLES RAPPORT OM BESKÆFTIGELSEN I 2000

DEL I DEN EUROPÆISKE UNION

1. Indledning

Denne rapport fremlægges i henhold til traktatens artikel 128 med det formål at beskrive de konklusioner, som Kommissionen har draget af sin undersøgelse af de foranstaltninger, som medlemsstaterne har truffet til gennemførelse af beskæftigelsesretningslinjerne for 2000. Den danner grundlag for den fælles rapport om beskæftigelsen, som Rådet og Kommissionen fremlægger for Det Europæiske Råd i Nice i december 2000. Desuden vil Kommissionen tage hensyn til rapportens konklusioner i sine forslag til Rådets beslutning om retningslinjerne for beskæftigelsen for 2001 og Rådets henstillinger til medlemsstaterne om gennemførelsen af disses beskæftigelsespolitikker.

Kommissionen har taget hensyn til behovet for at sikre overensstemmelse mellem disse henstillinger og henstillingerne i de overordnede økonomiske retningslinjer, som udarbejdes i henhold til traktatens artikel 99, stk. 2. Desuden skal medlemsstaterne ifølge traktatens artikel 126 gennemføre deres beskæftigelsespolitik på en sådan måde, at den hænger sammen med de overordnede økonomiske retningslinjer.

I lighed med de to foregående rapporter fra 1998 og 1999 består den af to dele. Første del indeholder en sammenlignende vurdering af, hvordan medlemsstaterne har gennemført beskæftigelsesretningslinjerne under hver af de fire søjler, idet der er taget hensyn til de forskellige udgangssituationer samt de fremskridt, der er gjort siden 1997, for så vidt angår arbejdsmarkedsforhold. Anden del indeholder en detaljeret analyse af de politiske foranstaltninger, som hver medlemsstat har truffet og/eller gennemført under de nationale handlingsplaner på baggrund af den seneste udvikling i deres økonomiske og beskæftigelsesmæssige situation. Der er lagt særlig vægt på, hvordan hver medlemsstat har fulgt Rådets henstillinger for det indeværende år.

Rapporten er baseret på oplysninger fra medlemsstaternes nationale handlingsplaner pr. 1. maj 2000, herunder statistiske data om indikatorer til overvågning af både EU's og medlemsstaternes mål. Der er desuden i visse tilfælde medtaget supplerende oplysninger fra de nationale myndigheder fra bilaterale møder afholdt i juni-juli om rapportens analyser.

Den proces, som Det Europæiske Råd iværksatte i Luxembourg i 1997, har skabt nogle ambitiøse rammer for den politiske koordinering i EU på beskæftigelsesområdet. På grund af arten af de reformer, som skal iværksættes på området, kan man ikke forvente umiddelbare, synlige følger. Vurderingen af gennemførelsen af beskæftigelsesretningslinjerne er i denne rapport udarbejdet ud fra et flerårigt perspektiv, hvor der er taget hensyn til fremskridt, der er gjort for at opfylde de fastlagte mål. I nogle tilfælde er det dog godtgjort, at de større programmer eller reformer har haft positive følger, og disse tilfælde er så belyst. Kommissionen påtænker at udarbejde en omfattende vurdering af følgerne af den europæiske beskæftigelsesstrategi, hvis resultater vil indgå i revisionen af strategien i 2002.

I forhold til tidligere år er der to større forskelle i den økonomiske og politiske sammenhæng, som denne rapport skal ses i:

Hvad angår økonomien, gennemføres der nu takket være de lyse økonomiske udsigter strukturreformer på arbejdsmarkedet, hvilket navnlig har skabt en kraftig efterspørgsel efter arbejdskraft. Denne udvikling skaber et nyt ansvar for politikerne, idet den nødvendiggør mere ambitiøse strukturreformer, hvis der skal fastholdes og sættes skub i den beskæftigelsesmæssige og økonomiske vækst samtidig med, at man beskytter finansielle stabilitet og prisstabiliteten.

Selv om den langvarige høje ungdoms- og langtidsledighed nu langt om længe falder i de fleste medlemsstater, er den stadig alt for høj. Der er fortsat strukturproblemer i mange lande, og en uensartet udvikling på tværs af socialgrupper og regioner kommer til udtryk i fænomener som dobbelte arbejdsmarkeder og vedvarende regionale forskelle. Desuden står nogle medlemsstater (og ikke kun dem med lav arbejdsløshed) over for nye problemer såsom mangel på arbejdskraft og manglende overensstemmelse mellem arbejdstagernes kvalifikationer og de kvalifikationer, der efterspørges på arbejdsmarkedet.

På det politiske område konkluderede Det Europæiske Råd i Lissabon, at målet for en ny vækstøkonomi i Europa skal være **fuld beskæftigelse**. EU har sat et nyt strategisk mål for det kommende tiår, nemlig at Europa skal have den mest konkurrencedygtige og dynamiske økonomi, som kan sikre bæredygtig økonomisk vækst med flere og bedre job og større social samhørighed. Der er vedtaget en overordnet strategi, som skal lette overgangen til et videnbaseret samfund, modernisere og styrke den europæiske socialmodel gennem investeringer i mennesker og opbygning af en aktiv velfærdsstat; desuden skal der anvendes et makroøkonomisk policy-mix, som kan skabe positive vækstudsigter og dermed gøre det muligt for Den Europæiske Union at skabe betingelserne for fuld beskæftigelse og styrke den regionale samhørighed.

I konklusionerne fra topmødet i Lissabon anerkendes det, at uddannelsessamfundet spiller en grundlæggende, afgørende rolle for at nå målet med fuld beskæftigelse gennem udvikling af et videnbaseret samfund; der er således lagt mere vægt på prioriteringerne i beskæftigelsesretningslinjerne for 2000 med at udvikle politikker for livslang uddannelse og IKT-færdigheder.

Hvis **livslang uddannelse** skal udvikles som en grundlæggende økonomisk bestanddel af den europæiske socialmodel, skal der iværksættes en overordnet strategi, som dækker alle aspekter af og trin inden for almen og faglig uddannelse. Medlemsstaterne og Kommissionen har sammen defineret livslang uddannelse som *"uddannelse, der omfatter alle formålsbestemte indlæringsaktiviteter, uanset om disse er formelle eller uformelle, som sker på regelmæssigt grundlag og sigter mod at forbedre færdigheder, viden og kompetence"*. Livslang uddannelse er derfor en integrerende del af alle fire søjler. Den er led i medlemsstaternes foranstaltninger for at fremme unges, ældres og arbejdsløses beskæftigelsesegnethed, hvor grunduddannelsernes og videreuddannelsernes kvalitet øges, og der udvikles arbejdsbaserede uddannelser. Under søjlen vedrørende tilpasningsevne opretter de fleste medlemsstater partnerskaber for livslang uddannelse mellem de nationale myndigheder og arbejdsmarkedets parter med det formål at sikre videreuddannelse og mindske uoverensstemmelsen mellem arbejdstagernes kvalifikationer og de kvalifikationer, der efterspørges på arbejdsmarkedet; livslang uddannelse er også medlemsstaternes og virksomhedernes foranstaltninger til ophævelse af hindringer for investeringer i faglig uddannelse. Medlemsstaternes initiativer til at integrere undervisning i iværksætterkultur i den almene og faglige uddannelse er et andet aspekt af livslang uddannelse, og det gælder også for aktioner rettet mod at forbedre kvinders adgang til at vende tilbage til skolebænken for at styrke de lige muligheder.

Under beskæftigelsesstrategierne for et **informationssamfund** for alle i Europa er et af de centrale emner for alle medlemsstaterne, at aktioner og programmer i det almene og faglige uddannelsessystem skal gøre det muligt for borgere på alle niveauer at deltage i informationssamfundet og være parate til overgangen til en videnbaseret økonomi. Den store vægt, der tillægges livslang uddannelse og udvikling af IKT-færdigheder, fremgår af

konklusionerne fra Lissabon, beskæftigelsesretningslinjerne, Kommissionens eEurope-handlingsplan og især Kommissionens eLearning-initiativ.

Det er ikke nødvendigt med andre **processer** end dem, der allerede er iværksat - de overordnede retningslinjer for den økonomiske politik, Luxembourg, Cardiff og Köln - for at gennemføre strategien fra Lissabon. De politiske beslutninger på EU-plan på en række områder - innovation, økonomisk reform, social beskyttelse og almen og faglig uddannelse - vil blive styrket med vedtagelsen af en åben koordinationsmetode baseret på retningslinjer, benchmarks og systematisk overvågning. Denne metode er nu konsolideret i den europæiske beskæftigelsesstrategi, så analysen i den fælles rapport om beskæftigelsen bliver et vigtigt baggrundsdokument for Det Europæiske Råd, når det mødes til foråret i Stockholm, hvor det skal drøfte økonomiske og sociale anliggender og overvåge fremskridt med hensyn til opfyldelsen af de nye strategiske mål.

På den anden side står det klart, at de nye politiske budskaber fra topmødet i Lissabon og dagsordenen for socialpolitikken (som også skal vedtages på topmødet i Nice) skal tilpasse strategien til de nye og mere ambitiøse mål. Beskæftigelsesudvalget, der er nedsat af Kommissionen og medlemsstaterne, har foretaget en midtvejsevaluering af Luxembourg-processen, hvis resultater findes beskrevet i rapportens kapitel 5. Formålet er at omsætte konklusionerne fra topmødet i Lissabon til nye forslag for at berige beskæftigelsesretningslinjerne for 2001, navnlig ved at give dem mere konkrete mål.